

Geur van wierook en ruisende gewaden waren door 't Klooster

■ **TER APEL** – De traditionele openingszin van de Eucharistieviering 'Introibo ad altare Dei' heeft in het Museum Klooster in Ter Apel een stoffelijke gedaante aangenomen. Mensen met een rijk rooms verleden, met een niet te weerstreven hang naar de geur van wierook en het geluid van ruisende gewaden, kunnen tot de zomer van volgend jaar mijmerend terecht in de zalen en gewelven van het Klooster. Mensen zonder zo'n verleden zijn overigens ook van harte welkom.

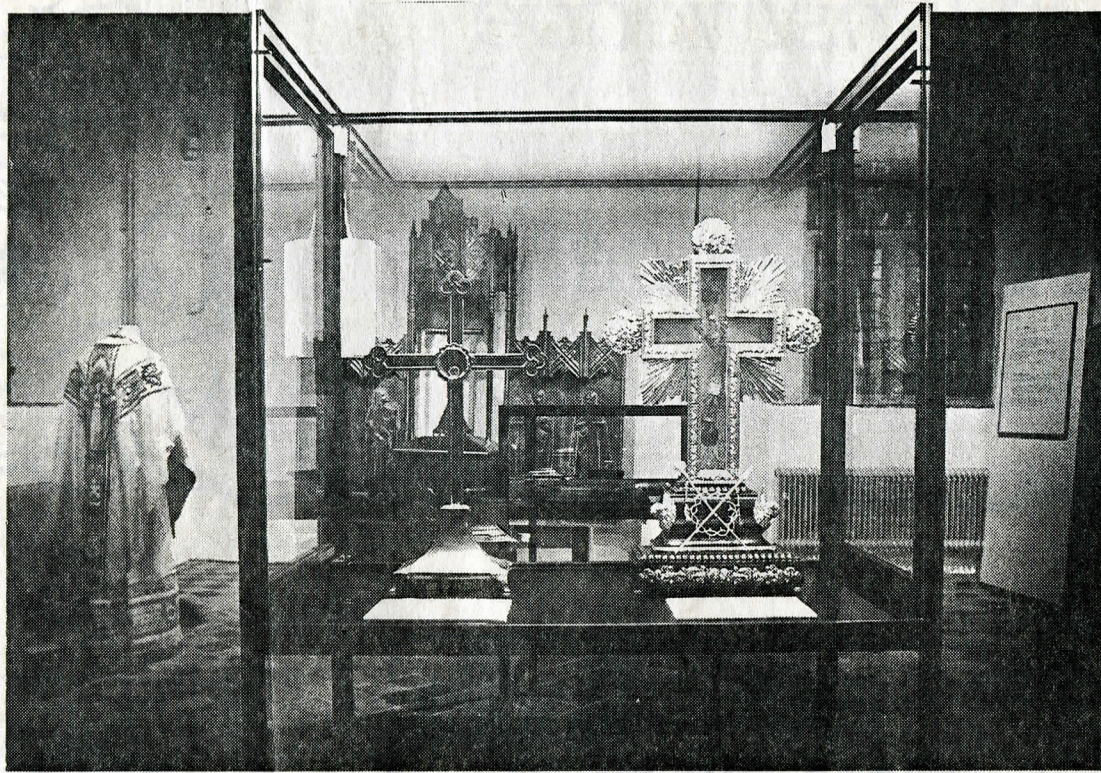
Door **Mat Ringers**

De expositie vol materiële blijken van de rooms-katholieke liturgie van de zestiende eeuw tot heden is samengesteld door conservator drs. Harry Drenth. Zijn werkstuk past in het streven van het Klooster twee maal per jaar een expositie in te richten. Het is gelukt, maar vraag niet hoe, verzucht de conservator. „Eigenlijk is het roofoverval. Een goede wetenschappelijke voorbereiding vergt eigenlijk een vol jaar.”

Pater L. Sips, prior van het Kruisherenklooster in het Brabantse Sint Agatha en een van de hoofdleveranciers voor de tentoonstelling, complimenteerde niettemin Drenth met het behaalde resultaat. In het Klooster valt vooral de evolutie te aanschouwen van de eucharistieviering van de eerste christenen, toen men nog broederlijk bij elkaar aan tafel lag en zelf meegebracht voedsel en drinken nuttigde, tot aan de verhevenheid van de hostie, uitgereikt aan neerknielende gelovigen.

Wonderkruis

Pronkstuk van de expositie, maar er zijn er meer, is het zogenoemde wonderkruis van Uden. Het kruis is tijdelijk afgestaan door het Kruisherenklooster in Uden. Het wonderverhaal betreffende het kruis gaat over de zieke

▲ Het Wonderkruis van het kruisherenklooster in Uden.

Foto: Anne Marie Kamp

vrouw die medio de vijftiende eeuw in de Kruisherkerk in 's Hertogenbosch ter communie ging, de hostie uitbraakte en het baksel onder een losse plavuis wegmoffelde, in de overtuiging dat haar daad van niemand gezien was. Toen zij de volgende ochtend, gekweld door gewetensnood, de plavuis oplichtte was de hostie verdwenen en lag er het kruis dat nu in het Terapeler Klooster te zien is.

Drenth noemt het wonderkruis zonder aarzeling. Gevraagd naar meer mooie stukken, treedt de eerste hapering in het geestdriftige verslag zijner inspanningen in. Het achttiende eeuwse Maria-altaar, ook uit Uden misschien dat als Onze Lieve Vrouwe ter Linde door het religieuze leven gaat. In Uden staat een kapel op de plek waar ooit een door de Kelten vereerde lindeboom stond. In die linde werd op een ochtend een

miraculeus Mariabeeldje aangetroffen. Het fraaie altaar draagt op het even fraaie antependium (versierde voorzijde) het opschrift 'Troostese der bedroefden'.

Missaal

Vermelden we nog het fraaie missaal Romanum aangevoerd uit het Kruisherenklooster in Sint Agatha, een van de laatste twee Kruisherenkloosters in bedrijf in Nederland. Het boek stamt uit circa 1500 en toont het begin van de canon, het moment in de liturgie dat de priester de woorden spreekt die het brood en de wijn tot het lichaam en het bloed van de Verlosser maken. De eerste woorden 'Te igitur' werden destijds in fraai initiaal uitgevoerd. Allengs verwerd de T tot het ons bekende kruisbeeld. In het initiaal in het missaal Romanum ontbreekt nog het bovenstuk waar aan later het bordje met de inscriptie 'INRI' verscheen.

Wiegedrukken

Kazuifels, koorhemden, manipels, kappa's, textilia voor het altaar, liturgische vaatwerken, veelal in neo-gothische stijl, liturgische boeken waaronder kostbare handschriften en wiegedrukken en vroeg drukwerk uit de Kruisherenkloosters, altaar-onderdelen uit verschillende tijdvakken en een groot aantal schilderijen uit de zestiende en zeventiende eeuw completeren de expositie.

Hoe de priester van 'gewoon' gastheer zich ontwikkelde tot de steeds plechtiger en rijker geklede voltrekker van de Latijnse eredienst, op grote afstand van het volk maar sinds het Tweede Vaticaans Concilie van 1965 wel weer in de moedertaal en met het gezicht naar de gelovigen, wordt uitstekend zichtbaar in de expositie 'Van tafel tot altaar'. De wolken wierook ontbreken, maar voor wie goed ruikt....